

Keskustan valtuustoryhmän valtuustoaloite pyöräteistä maaseutu- ja haja-asutusalueilla

KV 13.06.2022 § 81

Keskustan valtuustoryhmä jätti 13.6.2022 valtuuston puheenjohtajalle valtuustoaloitteen pyöräteistä maaseutu- ja haja-asutusalueilla.

Päätös:

Lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

KRAKLIK 11.10.2022 § 135
3830/00.02.00.03/2022

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 20.6.2022 § 251 lähettää asian kaupunkiympäristön valmisteltavaksi.

Valtuustoaloitteessaan Keskustan valtuustoryhmä toteaa, että pyöräilyharrastus on kasvanut voimakkaasti ja kasvun halutaan jatkuvan sekä arki- että kuntopyöräilynä. Turvallisia pyöräilymahdollisuuksia ei kuitenkaan ole tarjolla kaikille ja kaikkialla tasavertaisesti. Keskustan valtuustoryhmä esittää, että:

- Joensuun kaupunki liittyy maaseutukeskusten välisten pyöräteiden rakentamisen ja liikenneturvallisuuden edistämisen edunvalvontatehtäviinsä
- ja että kaupunki kartoittaa yhdessä ely-keskusten kanssa kuntalaisia osallistaen haja-asutusalueiden pyörätietarpeet ja niihin liittyvät liikenneturvallisuuden parantamiskohteet
- ja että selvityksen pohjalta laaditaan vuoteen 2030 ulottuva ohjelma pyöräteiden rakentamisesta ydinkaupungin ulkopuolelle niin, että ohjelma sisältää kaupungin rahoitusosuuden eri kohteisiin
- ja että ohjelma esitetään kaupunginvaltuustolle aloitevastauksena vuoden 2023 aikana.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Joensuun kaupunki tekee jatkuvaa yhteistyötä seudun kuntien, maakuntaliiton, ELY-keskuksen ja muiden valtion liikenneviranomaisten kanssa. Yhteistyötä tehdään muun muassa Itä-Suomi tasoisessa, maakunnallisessa ja seudullisessa liikennejärjestelmätyössä ja Itä-Suomi tasoisessa ja seudullisessa liikenneturvallisuustyössä. Yhteistyön tulosta ovat esimerkiksi seudun yhteiset liikennejärjestelmäsuunnitelmat ja liikenneturvallisuussuunnitelmat. Näissä yhteyksissä tehdään samalla jatkuvaa edunvalvontatyötä, jossa myös pyöräteiden rakentamiseen ja liikenneturvallisuuteen liittyvät asiat ovat mukana. Lisäksi kaupunki ja ELY-keskuksen liikennevastuualue pitävät yhteiskokouksia, joissa käsitellään muun muassa edunvalvonta-asioita.

Haja-asutusalueiden pyörätietarpeita on selvitetty eri ohjelmien ja suunnitelmien yhteydessä. Näistä keskeisimmät ovat Pyöräilyn ja jalankulun kehittämissuunnitelma 2030 ja Joensuun seudun liikenneturvallisuussuunnitelma, joista on seuraavassa lyhyet kuvaukset valtuustoaloitteeseen liittyvien asioiden osalta.

Pyöräilyn ja jalankulun kehittämissuunnitelma 2030

- Joensuun kaupunki laati yhteistyössä Kontiolahden, Liperin ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa vuonna 2017 Pyöräilyn ja jalankulun kehittämissuunnitelma 2030:n. Suunnitelma on edelleen hyvin ajantasainen, koska siinä on otettu huomioon maankäytön suunniteltu kehittyminen, ja liikennemäärien kehitys on tämän jälkeen ollut koronapandemian tuoman notkahduksen takia arvioitua maltillisempaa.
- Suunnitelmassa määritettiin pyöräilyn tavoiteverkko, jota varten laadittiin kohdeluokitus eri taustatietojen perusteella (mm. työpaikat, väestö, oppilaitokset, yleiskaavan ratkaisut, kaupan toimipaikat, aktiviteettipaikat,

taajamat) ja pyöräilyn saavutettavuusalueet eli mitkä kohdeluokituksen alueet ovat pyörällä kohtuullisesti saavutettavia. Pyöräilyn väylätyyppien määrittelyn osana on suunnitelmassa määritelty pyöräilyn ja autoliikenteen erotustavat. Erottelutarpeeseen vaikuttavat muun muassa moottoriajoneuvoliikenteen liikennemäärä, autoliikenteen nopeus ja pyöräilijöiden ja jalankulkijoiden määrä.

- Suunnitelmassa Heinävaara-Joensuu, Kiihtelysvaara-Heinävaara ja Kiihtelysvaara-Hammaslahti yhdysväleillä ei ole löydetty erityisiä syitä merkittävien pyöräilymatkojen syntymiselle. Suunnitelman mukaan Enon ja Uimaharjun välillä voisi mahdollista pyöräilymatkojen potentiaalia tutkia tarkemmin. Joensuusta Hammaslahteen ja Liperin suuntaan on parempia edellytyksiä pyöräilymatkojen syntymiseen.
- Suunnitelmassa määritellyistä maaseutu- ja haja-asutusalueiden kehittämistarpeista on toteutumatta kantatien 73 Eno-Uimaharju välinen leveä piennar ja Hammaslahti-Rekivaara välinen jk+pp-tie. Lisäksi suunnitelmassa on esitetty koulukuljetusten poistamisen kannalta kehitettävänä pyöräily-yhteyksinä Enossa kantatie 73 välillä Pielisentie-Takavaarantie, Heinävaarassa seututie 494 välillä Paavonlammentie-Toivalantie, Kiihtelysvaarassa seututie 494 välillä Joleikkotie-Valkiarannantie ja Uimaharjussa seututie 513 välillä Alajoki-Koukkujoentie.
- Edellä luetelluista kohteista on Hammaslahti-Rekivaara välisestä jk+pp-tiestä Väylävirasto laatinut tiesuunnitelman. Muista kohteista ei maantiepitäjä eli valtio-organisaatio ole käynnistänyt jatkotoimia.

Joensuun liikenneturvallisuuksuunnitelma

- Joensuun alueen liikenneturvallisuuksuunnitelma on päivitetty vuonna 2017. Tuolloin päivitystyön taustaksi kartoitettiin Joensuun seudun asukkaiden käsityksiä liikennekäyttäytymiseen liittyvistä ongelmista ja kehittämistarpeista. Liikenneturvallisuuksuunnitelmassa keskityttiin liikenneturvallisuuden kannalta tehokkaimpiin kohteisiin, joten haja-asutusalueiden pyörätieyhteyksistä on liikenneturvallisuuksuunnitelmassa mainittu vain Enossa kantatie 73 välillä Pielisentie-Takavaarantie ja Hammaslahdessa Hammaslahti-Rekivaara välinen jk+pp-tie sekä jo toteutettu Kummun jk+pp-tie.
- Liikenneturvallisuuksuunnitelma on kaavailtu uusittavaksi vuonna 2023 seudullisena suunnitelmana.

Joensuun seudulle ollaan parhaillaan laatimassa vuoteen 2040 ulottuvaa seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaa. Suunnitelmaa laaditaan laajassa yhteistyössä, sillä siinä ovat mukana seudun kunnat, maakuntaliitto, ELY-keskus, Väylävirasto, Traficom, Liikenneturva ja Siun sote. Suunnitelman laadintavaiheeseen sisältyy mm. väyläverkon eri käyttäjäryhmien osallistaminen laajemmin, kuin mitä Suomessa on yleensä tehty. Liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet tarkentuvat valmistelun aikana, mutta yhdeksi tavoitekokonaisuudeksi on luonnosteltu ”Liikkuminen seudulla on mahdollista, sujuvaa ja esteetöntä”. Tämän tavoitekokonaisuuden yhdeksi toimenpiteeksi on kaavailtu seudullisen kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman laatimista, mihin on tarkoitus hakea myös Traficomien tukea. Liikennejärjestelmäsuunnitelma valmistuu vuoden 2023 alussa, jolloin myös lopulliset tavoitteet ja toimenpiteet aikatauluarvioineen ovat selvillä.

Pohjois-Savon ELY-keskus on todennut, että maaseutu- ja haja-asutusalueiden pyörätiekohteiden toteutus vaatisi perusväylänpidon kehysten ulkopuolista rahoitusta. Tämä voisi mahdollisesti olla esimerkiksi valtion lisätalousarviorahoitusta tai EAKR-rahoitusta, mikäli kohteet täyttäisivät kulloinkin haettavissa olevien rahoitusten hakuehdot.

Joensuun kaupunki toteuttaa kustannuksellaan jalankulku- ja pyöräteitä ensisijaisesti kaupungin kadunpitoluvastuulla oleviin kohteisiin, joiden toteutus määräytyy lähinnä jalankulun ja pyöräilyn liikennemäärien ja maankäytön kehitysnäkymien perusteella. Tällaistenkin hankkeiden toteutumisessa on epävarmuutta, koska kaupungin mahdollisuus infahankkeiden uusinvestointeihin on lähivuosina melko rajallinen. Näin ollen kaupunki ei lähtökohtaisesti pysty osallistumaan valtion tienpitoluvastuulla oleviin väylähankkeisiin, joiden vaikuttavuus liikenneturvallisuuden tai liikenneverkon näkökulmasta on usein vähäinen. Mikäli väylän toteuttaminen pienentää kaupungin kustannuksia esimerkiksi

koulukuljetusten osalta, niin tällöin kaupunki voisi osallistua väylän toteuttamiskustannuksiin.

Yhteenveto

- Kaupunki tekee jatkuvaa edunvalvontatyötä liikennejärjestelmä- ja liikenneturvallisuustyön yhteydessä ja erillistapaamisissa. Näissä yhteyksissä esillä ovat myös maaseutu- ja haja-asutusalueilta tulleet aloitteet.
- Pyöräilyn ja jalankulun kehittämissuunnitelma 2030 sisältää pyöräilyn tavoiteverkon 2030 kohteet ja väylätyypit. Mukana ovat myös maaseutu- ja haja-asutusalueilla tunnistetut kohteet, joista toteutumatta olevat kohteet on lueteltu edellä kehittämissuunnitelmaosiossa.
- Joensuun liikenneturvallisuussuunnitelman päivityksessä vuonna 2017 on tunnistettu osa em. tavoiteverkon kohteista liikenneturvallisuuden kannalta toteutettavina kohteina, mutta suunnitelmassa ei ole esitetty uusia tavoiteverkon ulkopuolisia kohteita maaseutu- ja haja-asutusalueille. Liikenneturvallisuussuunnitelma on tarkoitus uusia vuonna 2023 seudullisena suunnitelmana.
- Joensuun seudulle ollaan laatimassa vuoteen 2040 ulottuvaa liikennejärjestelmäsuunnitelmaa ja sen yhdeksi toimenpiteeksi on kaavailtu seudullisen kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman laatimista. Tässä yhteydessä tulisi tarkistettavaksi, onko Pyöräilyn ja jalankulun kehittämissuunnitelma 2030 edelleen ajantasainen alueen pyörätietarpeiden osalta. Kehittämissuunnitelman laatimisessa tulisi osallistamaan laajasti eri ryhmiä. Liikennejärjestelmäsuunnitelma valmistuu vuoden 2023 alussa, jolloin myös tavoitteet ja niihin sisältyvät toimenpiteet aikatauluineen selviävät.
- Pohjois-Savon ELY-keskuksen mukaan maaseutu- ja haja-asutusalueiden pyörätiekohteet vaatisivat erillisrahoitusta.
- Joensuun kaupunki ei lähtökohtaisesti pysty osallistumaan valtion tienpitovastuulla oleviin väylähankkeisiin, joiden vaikuttavuus liikenneturvallisuuden tai liikenneverkon näkökulmasta on usein vähäinen.

Valmistelija: kaupunkiympäristöjohtaja Ari Varonen

Kaupunkiympäristöjohtajan päätösehdotus:

Kaupunkirakennelautakunta päättää

esittää kaupunginhallitukselle, että se antaa edelle kirjoitetun vastauksen Keskustan valtuustoryhmän valtuustoaloitteeseen pyöräteistä maaseutu- ja haja-asutusalueilla.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.